LAPSEN OIKEUKSIEN VIIKKO

Jokainen lapsi on arvokas

Lapsen oikeuksien viikko julistaa tänä vuonna, että jokainen lapsi on arvokas juuri sellaisena kuin on. Lasten ja nuorten arvokkuuden tulee välittyä yhtä lailla arjen kohtaamisissa heidän kanssaan kuin julkisessa keskustelussa ja yhteiskunnan tason päätöksissä.

Ajatus jokaisen ihmisen synnynnäisestä arvosta on koko ihmisoikeusjärjestelmän perusta. Kovenevien arvojen maailmassa on syytä pysähtyä kysymään, millaisen viestin suomalainen yhteiskunta lasten ja lapsuuden arvosta antaa. Lapsen oikeuksien viikko kutsuu osoittamaan lapsille, sekä sanoilla että teoilla, että he ovat arvokkaita.

Kokemus omasta arvosta on lapselle tärkeä

Kun lapselle kehittyy terve omanarvontunto, hän osaa odottaa hyvää kohtelua ja ymmärtää, että myös muilla on siihen oikeus. Jokainen lapsi on yhtä arvokas riippumatta iästä, taustasta, terveydentilasta, vammaisuudesta, sukupuoli-identiteetistä, perheen varallisuudesta tai mistään muusta tekijästä.

Lapsen ihmisarvo on jakamaton, eikä riipu hänen ominaisuuksistaan tai tulevaisuuden potentiaalistaan.

Koko ihmiskunnan kaikkien jäsenten synnynnäisen arvon sekä yhtäläisten ja luovuttamattomien oikeuksien tunnustaminen on vapauden, oikeudenmukaisuuden ja rauhan perusta maailmassa.
(YK:n peruskirja)

On huolehdittava, että jokainen lapsi myös tuntee olevansa arvokas, rakastettu ja tärkeä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä eri tavoin haavoittuvassa asemassa tai syrjinnän vaarassa olevien lasten kokemuksiin – heidän kokemuksensa omasta arvokkuudestaan voi olla säröillä jo valmiiksi.

Arvokkuuden kokemus syntyy ennen kaikkea kohtaamisissa. Kun lapsi tulee nähdyksi, kuulluksi ja hyväksytyksi omana itsenään, hänelle rakentuu tunne siitä, että hän on tärkeä ja kuuluu joukkoon. Jokaisella aikuisella on tässä rooli paitsi lapsia ja nuoria kohdatessaan, myös esimerkin näyttäjänä: se, miten puhumme toisista ihmisistä ja miten heitä kohtelemme, antaa mallin myös lapsille.

LAPSEN OIKEUDET

53 % nuorista kokee, että yhteiskunnassa vallitsevat arvot ja asenteet aiheuttavat heille tällä hetkellä turvattomuutta. (Nuorisobarometri 2025)

#OLENARVOKAS #OLETARVOKAS

Lapsi on kansalainen tässä ja nyt - ei vain tulevaisuuden veronmaksaja

Yhteiskunnallisessa keskustelussa lapsiin viitataan usein tulevaisuuden aikuisina: veronmaksajina, työvoimana, hoivaajina. Lapset ovat kuitenkin arvokkaita ihmisiä ja elävät ainutkertaista elämäänsä jo nyt, lapsina ja nuorina. Päättäjien on turvattava paitsi lasten hyvä kasvu, myös tämän päivän elinolot.

Köyhyys, syrjintä ja kasvavat hyvinvointierot heikentävät lasten kokemusta omasta arvostaan. Yhteiskunnan tulee aktiivisesti torjua eriarvoisuutta. Kaikilla lapsilla tulee olla mahdollisuus hyvään elämään ja omannäköisen tulevaisuuden tavoitteluun. On tärkeää, että he myös uskovat siihen.

Lasten oikeus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin tulee ottaa vakavasti. Lapsille ja nuorille tulee yhtäältä mahdollistaa kuulluksi tuleminen heitä koskevissa asioissa ja toisaalta kannustaa heitä käyttämään kansalaisoikeuksiaan sekä tuomaan näkemyksensä esiin itse valitsemillaan tavoilla. Heillä on YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti myös oikeus rauhanomaiseen kokoontumiseen ja yhdistymisvapauteen.

> Antakaa mahdollisuus haaveilla ilman että täytyy miettiä, onko varaa opiskella, toteutuuko saavutettavuus tai onko meillä planeettaa jolla elää. Mutta tämä ei tapahdu piilottamalla tietoa lapsilta ja nuorilta, vaan muuttamalla maailmaa ja yhteiskuntaa. Ja myös antamalla lapsille ja nuorille keinoja vaikuttaa yhdessä.
>
> **Nuori Pelastakaa Lapset ry:n Lapsen ääni -selvityksessä**

Lasten näkemysten kuuntelu ja huomioiminen päätöksenteossa on myös tapa osoittaa arvostusta. Lapsen oikeudet eivät saa jäädä juhlapuheiksi, vaan niiden toteutuminen on turvattava lainsäädännöllä, resursseilla ja lapsivaikutukset huomioivalla päätöksenteolla – arvot ja arvostus osoitetaan teoilla.

> Lasten ja nuorten asioista kertominen on olennainen osa toimitusten työtä, ja heillä on myös oikeus tulla kuulluksi mediassa.
> Julkisen sanan neuvosto: periaatelausuma 2014

Yhteinen todellisuus rakentuu julkisessa keskustelussa

Medialla on suuri rooli siinä, millaisiksi yhteiskunnan asenteet lapsia ja nuoria kohtaan muovautuvat. Uutisoinnin sävyllä ja aiheiden ja näkökulmien valinnalla voidaan joko lisätä ymmärrystä lasten oikeuksista ja ihmisarvosta tai vahvistaa esimerkiksi nuoria koskevia kielteisiä stereotypioita. Lasten omiin käsityksiin itsestään vaikuttaa se, millä tavoin ja millaisilla sanavalinnoilla heistä ja heidän asioistaan puhutaan.

Lapsuus on aina arvokas. Tässä ja nyt.

Näin vahvistamme lasten kokemusta arvokkuudesta:

- Muistetaan kertoa lapselle, että hän on arvokas omana itsenään, juuri nyt.
- Puhutaan arvostavasti lapsista ja nuorista sekä lapsille ja nuorille.
- Luodaan turvallisia vuorovaikutustilanteita lapsille ja nuorille.
- Annetaan lasten ja nuorten näkyä yhteiskunnassa ja ilmaista mielipiteensä – jopa kannustetaan heitä siihen!
- Otetaan lasten ja nuorten näkemykset ja näkökulmat vakavasti, vaikka ne eroaisivat aikuisten mielipiteistä.
- Muistetaan, että lapsilla ja nuorilla on oikeus käyttää julkisia tiloja ja varmistetaan, että he tuntevat itsensä niissä tervetulleiksi.
- Huolehditaan poliittisin päätöksin, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus elää tavanomaisen hyvää lapsen elämää.
- Tehdään lapsi- ja nuorisosukupolven näkökulmasta oikeudenmukaista politiikkaa.

LAPSEN OIKEUDET
www.lapsenoikeudet.fi

KYSY LISÄÄ!

Johtava asiantuntija
Ira Custódio
ira.custodio@lskl.fi,
p. 050 591 8525

Johtaja, viestintä ja vaikuttaminen
Juuli Hurskainen
juuli.hurskainen@lskl.fi,
p. 050 591 8525

Kansalliseen lapsen oikeuksien viestintäverkostoon kuuluu laaja joukko valtion toimijoita sekä lapsi- ja nuorisojärjestöjä. Verkostoa koordinoi Lastensuojelun Keskusliitto ja ohjaa lapsiasiavaltuutettu.